

i Informasjon

UiO : Institutt for helse og samfunn

Det medisinske fakultet

Avdeling for helseledelse og helseøkonomi,
Institutt for helse og samfunn, Universitetet i Oslo

HØKON1201- Bedriftsøkonomi
Tid: 18.01.2023 kl. 09:00 (3 timer)

Hjelpemidler:

En web-basert kalkulator er tilgjengelig i forbindelse med eksamen, se nederst på siden i Inspira.

Eksamen består av tilsammen 13 oppgaver. Alle oppgaver skal besvares.

Hvert riktige svar gir 1 poeng, med mindre annet er spesifisert. Maksimal score for hele eksamen er 41 poeng.

Merk: Dersom svaret dere vil gi ikke er heltall, kan dere enten bruke komma eller punktum for skrive desimaler (begge deler fungerer). Alternativt kan dere runde av til nærmeste heltall.

1 Om kostnadsfordeling og kalkyler

(1 poeng for hvert riktige svar. Hvert feil svar gir -1. Minimum poengsum totalt på hele oppgaven 0)

Hvilke tre påstander stemmer om kostnadsfordeling (kryss av)?

Velg ett eller flere alternativer

- ☐ Ved bruk av bidragsmetoden ser man bort fra indirekte kostnader
- ☐ En fordelingsnøkkel uttrykker en sammenheng mellom aktivitet og kostnad ✓
- ☐ Ved tradisjonell kostnadfordeling fordeles kostnader fra kostnadsobjekter til kostnadssteder
- ☐ Ved bruk av selvkostmetoden ser man bort fra indirekte kostnader
- ☐ Direkte kostnader fordeles til kostnadsobjektet basert på tilleggssatser
- ☐ Indirekte kostnader fordeles til kostnadsobjektet basert på tilleggssatser ✓
- ☐ Indirekte kostnader er et annet ord for faste kostnader
- ☐ Kostnader som varierer med produksjonsvolum inkluderes når man lager en bidragskalkyle ✓

Maks poeng: 3

2 Om kostnader

a) Alternativkostnaden er:

Velg ett alternativ:

- ☐ Kostnaden ved å produsere en ekstra enhet
- ☐ Kostnaden ved å velge bort det beste alternativet tilgjengelig
- ☐ Kostnaden ved å velge det alternativet man har valgt

b) Sprangvise faste kostnader:

Velg ett alternativ

- ☐ Stiger per enhet produsert
- ☐ Stiger ikke per enhet produsert
- ☐ Stiger ved bestemte terskelverdier for antall enheter produsert
- ☐ Ikke nok informasjon, kommer an på

c) Gjennomsnittskostnaden pr kilometer ved å bruke en bil er vanligvis

Velg ett alternativ

- ☐ Lavere enn marginalkostnaden
- ☐ Høyere enn marginalkostnaden
- ☐ Er lik marginalkostnaden

d) Marginalkostnaden er høyere enn gjennomsnittskostnaden når

Velg ett alternativ

- ☐ Produksjonskostnaden per enhet er sterkt stigende i antall enheter produsert
- ☐ Produksjonskostnaden per enhet er uendret i antall enheter produsert
- ☐ Produksjonskostnaden per enhet er sterkt fallende i antall enheter produsert

3 Renteregning

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

a) Hva er verdien om 5 år av et innskudd på kr 185 000 som gjøres i dag til 7% rente p.a.?

 (259472 - 259473)

b) Hva er verdien i dag av kr 2000 som forfaller om 10 år når kalkylerenten er 12%?

 (643 - 644)

c) Hva er fremtidsverdien av en annuitet på 100 kroner over 7 år med 8% kalkylerente (etterskuddsannuitet, dvs. første beløp på tidspunkt 1)?

 (890 - 894)

d) En evig årlig annuitet har nåverdi på 10000. Kalkylerenten er 12 %. Hva er annuitetsbeløpet?

 (1200)

4 Kontantstrøm

Hva er kontantstrømeffekten av følgende:

a) En økning i arbeidskapitalen:

Velg ett alternativ

- ☐ Positiv
- ☐ Negativ
- ☐ Ingen effekt

b) En reduksjon i leverandørgjelden:

Velg ett alternativ

- ☐ Positiv
- ☐ Negativ
- ☐ Ingen effekt

c) En årlig avskrivning på en bil brukt i driften av en virksomhet:

Velg ett alternativ

- ☐ Positiv
- ☐ Negativ
- ☐ Ingen effekt

Maks poeng: 3

5 Avskrivninger

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

a) En virksomhet har en maskin som ble kjøpt for 3 år siden, og som skal avskrives lineært over 10 år. Verdien idag, etter 3 år (etter 3 avskrivninger), er 100 000. Hva ble maskinen kjøpt for?

Skriv svaret her: (142850 - 142860) .

b) En annen maskin ble kjøpt for to år siden, og avskrives med saldoavskrivning på 20%. Verdien idag, etter to avskrivninger, er 100 000. Hva ble maskinen kjøpt for?

Skriv svaret her: (156200 - 156300)

Maks poeng: 2

6 Selvkost og ekvivalenter

En virksomhet produsere kaker og brød. Det produseres på årsbasis 50 000 kaker og 40 000 brød. Kostnadmessig tilsvares 1 kake av 0,4 brød. Totale kostnadene beløper seg til kr 2 000 000 per år.

a) Hva er selvkost for en kake? Rund av til nærmeste heltall.

kr (13 - 14)

a) Hva er selvkost for et brød? Rund av til nærmeste heltall.

kr (32 - 34)

Maks poeng: 2

7 Nullpunkt og sikkerhet

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

I tabellene nedenfor er det gitt en del opplysninger fra en bedrifts kalkyler og budsjett.

Kalkyler	1 enhet	
	A	B
Pris	500,00	250,00
Variable kostnader	310,00	130,00
Faste kostnader	58,22	90,00
Fortjeneste	131,78	40,00
Dekningsbidrag	190,00	120,00

Budsjett	Totalt
Solgte enheter A	9 000
Solgte enheter B	16 400
Salg i kr totalt	8 600 000
Variable kostnader	4 922 000
Dekningsbidrag	3 678 000
Faste kostnader	2 200 000
Overskudd	1 478 000

a) Hva er bedriftens gjennomsnittlige dekningsgrad?

(42 - 43) %

b) Hvor stort totalt dekningsbidrag må til for at resultatet skal bli 0, basert på opplysningene ovenfor?

(2200000)

c) Beregn bedriftens nullpunktomsetning.

(5116279 - 5238095)

d) En annen bedrift har sikkerhetsmargin på 1 000 000, faste kostnader på 2 000 000 og en gjennomsnittlig dekningsgrad på 30%. Hva er salgsinntekten?

(7666666 - 7666667)

e) En bedrift har faste kostnader på 500 000, dekningsgrad på 40%, og ønsker oppnå et overskudd på 100 000. Hvor mye i salgsinntekt trenger bedriften for å få til dette?

(150000)

Maks poeng: 5

8 Materialkostnader og lagervurdering

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

En bedrift benytter FIFO til lagervurdering. Ved inngangen til året, 1/1, var beholdningen 200 enheter vurdert til 30 kroner per enhet. 5/1 kjøpte bedriften inn ytterligere 400 enheter til 20 kroner, og 20/01 kjøpte bedriften 500 enheter til 15 kroner.

21/01 tok bedriften ut 700 enheter fra lageret.

a) Hva blir totalverdien i kroner av dette uttaket? (15500)

b) Hva blir totalverdien i kroner av det som ligger igjen på lageret? (6000)

c) Bedriften vurderer å bytte til å bruke gjennomsnittskostnad for å vurdere verdien av uttak fra lageret. Hva ville totalverdien i kroner av uttaket gjort 21/01 vært i tilfelle? (13681 - 13682)

Maks poeng: 3

9 Prosjektanalyse

a) Når prosjekter er gjensidig utelukkende og man ønsker å maksimere inntjeningen bør man velge prosjektet med høyest:

Velg ett alternativ:

- ☐ Internrente
- ☐ Avkastningskrav
- ☐ Utbetaling sent i perioden
- ☐ Nåverdi
- ☐ Utbetaling tidlig i prosjektperioden

b) En svakhet med tilbakebetalingsmetoden er at den:

Velg ett alternativ

- ☐ Legger for lite vekt på betalinger sent i prosjektperioden
- ☐ Legger like mye vekt på alle betalingene i prosjektperioden
- ☐ Legger for mye vekt på betalinger sent i prosjektperioden

c) En svakhet med internrentemetoden er at:

Velg ett alternativ

- ☐ At avkastningskravet kan bli for høyt
- ☐ Den tar for lite hensyn til nåverdien ved uavhengige prosjekter
- ☐ Den ikke tar hensyn til skalaforskjeller mellom gjensidig utelukkende prosjekter
- ☐ Den velger prosjekter uten positiv nåverdi

Maks poeng: 3

10 Prosjektanalyse 2

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

a) De årlige kontantstrømmene i et investeringsprosjekt på tidspunktene 0–2 er –200, +100, +168.

Hva er cirka internrenten i prosent, grovt regnet? Oppgi et heltall mellom 0 og 100.

(19 - 21)

b) Hva er nåverdien av samme kontantstrøm, dersom et avkastningskrav på 25% legges til grunn?

Beregn nåverdien og fyll inn under.

(-13 - -12)

Maks poeng: 2

11 Flaskehals

Disse opplysningene foreligger om Helsehuset A/S sin virksomhet knyttet til produksjonen av produktene A, B og C:

Priser og kostnader

	A	B
Pris per enhet	900	700
Variabel kostnad per enhet	400	240
Fast kostnad per enhet	450	280
Fortjeneste per enhet	50	180

Ressursbruk pr enhet

	A	B
Maskin 1	3t	2t
Maskin 2	2t	2t
Råmateriale	4 kg	2 kg

Tilgjengelig antall timer i produksjon er 500 timer for maskin 1 og 600 timer for maskin 2.

a) Hva er flaskehalsen i produksjonen med gjeldene kapasiteter?

Velg ett alternativ:

- ☒ Maskin 1
- ☐ Maskin 2
- ☐ Begge maskinene
- ☐ Kan ikke vite uten mer info

b) Ved en flaskehals prioriteres produktene som:

Velg ett alternativ

- ☐ Bruker minst av flaskehalsen
- ☐ Har høyest fortjeneste
- ☒ Har høyest dekningsbidrag per flaskehalsenhet
- ☐ Har lavest kostnad knyttet til bruk av flaskehalsen

c) Hva bør gjøres dersom maskin 2 er flaskehals?

Velg ett alternativ

- ☐ Produsere produkt A
- ☐ Produsere produkt B
- ☐ Produsere produkt A eller B - begge er like lønnsomme
- ☐ Produsere både produkt A og B

Maks poeng: 3

12 Lån

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

a) Et serielån på 120 000 kroner og med 5% årlig rente skal nedbetales over 3 år (år 1,2 og 3). Hva blir avdragsbeløpet i år 1?

(40000)

b) Hva blir avdragsbeløpet i år 3?

(40000)

c) Hvor stor er rentebetalingen i år 2?

(4000)

c) Hvor stort ville terminbeløpet vært (årlig total betaling - renter og avdrag), dersom dette var et annuitetslån over 3 år og med 5% rente?

(44000 - 44100)

Maks poeng: 4

13 Kontantstrøm

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

Et prosjekt varer i 5 år, og har omsetning i år 1,2,3,4,5 på henholdsvis 10,20,30,20,30. Arbeidskapitalen per år skal utgjøre 10% av omsetningen det samme året, og må være klart ved inngangen til året.

a) Hvordan påvirker arbeidskapitalen beregningen av kontantstrømmen i tidspunkt 0? Regn ut og skriv inn svaret under.

(-1)

b) Hvordan påvirker arbeidskapitalen beregningen av kontantstrømmen i tidspunkt 3? Regn ut og skriv inn svaret under.

(1)

c) Hvordan påvirker arbeidskapitalen beregningen av kontantstrømmen i tidspunkt 5? Regn ut og skriv inn svaret under.

(3)

Maks poeng: 3